

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ (ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової та митної політики

Державна податкова служба України відповідно до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 12.09.2025 № 04-32/10-2025/210541 (вх. ДПС № 781/2 від 15.09.2025) (далі – звернення від 15.09.2025) про розгляд та надання позиції з актуальних питань платників податків щодо застосування окремих норм податкового законодавства України повідомляє в межах компетенції таке.

Щодо порядку заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі повернення таких платежів

Питання 1: Які дії зобов'язані вчиняти платники податків до моменту офіційного приведення форми податкового повідомлення-рішення у відповідність до вимог наказу Мінфіну від 22.03.2023 № 148, щоб уникнути ризику невірному зарахування коштів та порушень вимог законодавства?

Відповідно до пункту 2 розділу II Порядку заповнення реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції під час сплати (стягнення) податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави, а також у разі їх повернення, затвердженого наказом Мінфіну від 22.03.2023 № 148, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.03.2023 за № 528/39584 (зі змінами) (далі – Порядок № 148) під час сплати податків, зборів, митних, інших платежів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок), внесення авансових платежів (передоплати), грошової застави на бюджетні / небюджетні / єдиний / депозитний рахунки платник у реквізиті «Призначення платежу» платіжної інструкції заповнює поля з переліку, наведеного в пункті 1 розділу II Порядку № 148.

Документ СЕД ДПС від 24.09.2025 № 1033/2/99-00-24-03-01-02
Підписувач: Лисеюк Сергій Миколайович
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000B8213B00C936E100
Дісний з: 28.02.2025 по 27.02.2027

У разі коли платник при сплаті податків, зборів, платежів та єдиного внеску, які адмініструє ДПС, на бюджетні / небюджетні рахунки у реквізиті «Призначення платежу» платіжної інструкції нічого не зазначив або не зазначив код виду сплати, який відсутній у додатку 1 до Порядку № 148, вважається, що платник сплатив грошове зобов'язання / єдиний внесок за кодом виду сплати 101 (пункт 4 розділу II Порядку № 148).

Отже, для платників податків не передбачено відповідальності в разі неправильного заповнення полів «Код виду сплати» або «Додаткова інформація запису» реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції.

Запитання та відповідь на подібне за змістом питання про те, чи передбачено відповідальність платників податків у разі невірної заповнення полів «Код виду сплати» або «Додаткова інформація запису» реквізиту «Призначення платежу» платіжної інструкції та чи можливо виправити помилкову інформацію, розміщено на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі (далі – ЗІР) за посиланням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41073>.

Крім того, ДПС погодила проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків» та з метою подання на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України направила цей проєкт наказу до Міністерства фінансів України.

Питання 2: Звідки платнику податків отримати код органу Казначейства для коректного заповнення платіжного документа, якщо у податковому повідомленні-рішенні його не зазначено?

Податкове повідомлення-рішення з податку на майно з фізичних осіб (податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю) складається за формою «Ф» (далі – форма «Ф»), затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1204 «Про затвердження Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.01.2016 за № 124/28254 (зі змінами).

У формі «Ф» передбачено дані, зокрема щодо бюджетного рахунка отримувача сум нарахованих податкових зобов'язань, які підлягають сплаті (номер рахунка та найменування отримувача), банку отримувача, коду виду сплати та призначення платежу.

Платники під час сплати податкових платежів та єдиного внеску заповнюють обов'язкові реквізити платіжних інструкцій відповідно до Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 29 липня 2022 року № 163 (зі змінами).

Заповнення платниками обов'язкового реквізиту «Призначення платежу» платіжних інструкцій встановлено згідно з Порядком № 148.

Інформацію щодо реквізитів бюджетних / небюджетних рахунків, зокрема коди органів Казначейства, для сплати податків, зборів, платежів та єдиного внеску розміщено на головній сторінці / субсайтах вебпорталу ДПС за посиланням: <https://tax.gov.ua/rahunki-dlya-splati-platejiv>.

Крім того, ДПС погодила проєкт наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Змін до Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків» та з метою подання на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України направила цей проєкт наказу до Міністерства фінансів України.

Щодо податкових знижок

Питання 3: Чи має право військовослужбовець скористатися податковою знижкою на навчання своєї дитини?

Відповідно до підпункту 14.1.170 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) податкова знижка для фізичних осіб, які не є суб'єктами господарювання, – документально підтверджена сума (вартість) витрат платника податку – резидента у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у резидентів – фізичних або юридичних осіб протягом звітного року, на яку дозволяється зменшення його загального річного оподатковуваного доходу, одержаного за наслідками такого звітного року у вигляді заробітної плати та/або у вигляді дивідендів, у випадках, визначених Кодексом.

Заробітна плата – це основна та додаткова заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які виплачуються (надаються) платнику податку у зв'язку з відносинами трудового найму згідно із законом (підпункт 14.1.48 пункту 14.1 статті 14 Кодексу).

Отже, згідно з нормою підпункту 14.1.170 пункту 14.1 статті 14 Кодексу встановлено, що право на податкову знижку має фізична особа, яка отримує дохід у вигляді заробітної плати.

Згідно зі статтею 9 Закону України від 20 грудня 1991 року № 2011-ХІІ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (зі змінами) визначено, що держава гарантує військовослужбовцям, зокрема, грошове забезпечення, до складу якого входять: посадовий оклад, оклад за військовим званням, щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, винагороди, які мають постійний характер, премія), одноразові додаткові види грошового забезпечення.

Військовослужбовець, який отримує грошове забезпечення, не має права на застосування податкової знижки, оскільки виплати військовослужбовцям не є заробітною платою.

Запитання та відповідь на подібне за змістом питання про те, чи має право на податкову знижку військовослужбовець, який отримує грошове забезпечення, розміщено на ЗІР за посиланням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=38832>.

Щодо звільнення фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, від сплати єдиного внеску

Питання 4: Чи звільняється фізична особа – підприємець, яка мобілізована та має найманих працівників, від обов'язку сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) за себе, починаючи з 01 жовтня 2025 року, відповідно до положень Закону України № 4536?

Питання 5: Чи звільняється фізична особа – підприємець, платник єдиного податку, яка перебуває у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та отримує державну допомогу на дитину, від обов'язку сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) за себе, починаючи з 01 жовтня 2025 року, відповідно до Закону України № 4536?

Питання 6: Чи звільняється фізична особа – підприємець, платник єдиного податку, яка перебуває у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, від обов'язку сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) за себе, починаючи з 01 жовтня 2025 року, відповідно до Закону України № 4536?

Уточнення: Додатково просимо надати роз'яснення, чи впливає на застосування положень Закону України № 4536 щодо звільнення від обов'язку сплати єдиного внеску за себе наявність чи відсутність доходу у фізичної особи – підприємця, платника єдиного податку, яка перебуває у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, а також у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

У межах зазначеної ситуації відповіді на питання 4 – 6 будуть ідентичними. З огляду на зазначену ситуацію та питання 4 – 6 інформуємо, що наявність чи відсутність доходів у фізичної особи – підприємця не впливає на факт наявності пільги зі сплати єдиного внеску, як наведено нижче.

Відповідно до пункту 3 частини другої розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 16 липня 2025 року № 4536-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» та з метою удосконалення окремих положень податкового законодавства» (далі – Закон № 4536) частину шосту статті 4 Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік

єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (зі змінами) (далі – Закон № 2464) викладено в новій редакції, а саме:

«Особи, зазначені у пунктах 4 і 5 частини першої цієї статті, звільняються від сплати за себе єдиного внеску за місяці звітного періоду, за які роботодавцем, зокрема резидентом Дія Сіті, сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі не менше мінімального страхового внеску. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску за умови самостійного визначення ними бази нарахування за місяці звітного періоду, за які роботодавцем, зокрема резидентом Дія Сіті, сплачено страховий внесок за таких осіб у розмірі менше мінімального страхового внеску. Самостійно визначена такими особами база нарахування не може перевищувати максимальну величину бази нарахування єдиного внеску, встановлену цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску».

Враховуючи викладене, якщо роботодавець (перелік роботодавців визначено в пункті 1 частини першої статті 4 Закону № 2464) сплатив страховий внесок у розмірі не меншому від мінімального страхового внеску за фізичних осіб – підприємців із тих, кого наведено в питаннях 4 – 6, то такі особи звільняються від обов'язку сплати єдиного внеску за себе.

Зазначені зміни набирають чинності з першого числа місяця, наступного за місяцем його опублікування (абзац перший частини першої розділу II Закону № 4536). Оскільки Закон № 4536 опубліковано в газеті «Голос України» від 03.09.2025 № 173, то зміни набувають чинності з 01 жовтня 2025 року.

Щодо визначення ставки єдиного податку

Питання 7: З метою дотримання вимог Закону України № 4536 чи може фізична особа – підприємець застосовувати розмір єдиного податку, визначений у розмірі 1,5 мінімальної заробітної плати, якщо торгівельна точка розташована на відстані понад 50 км від обласного центру, а за договором оренди для здійснення підприємницької діяльності у сфері роздрібної торгівлі ліцензійними товарами використовується приміщення площею 50 м² у складі магазину загальною площею понад 500 м², інші частини якого орендовані іншими суб'єктами господарювання?

Уточнення: Чи при визначенні критерію площі слід враховувати загальну площу всього приміщення, чи лише ту частину, яка безпосередньо орендована ФОП згідно з договором?

Зазначене питання потребує додаткових уточнень.

Щодо застосування ставок єдиного податку для фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, ДПС повідомляє таке.

Відповідно до пункту 293.1 статті 293 Кодексу ставки єдиного податку для платників першої групи встановлюються у відсотках (фіксовані ставки) до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом

на 01 січня податкового (звітного) року (далі – прожитковий мінімум), другої групи – у відсотках (фіксовані ставки) до розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року (далі – мінімальна заробітна плата), третьої групи – у відсотках до доходу (відсоткові ставки).

Згідно з пунктом 293.2 статті 293 Кодексу визначено, що фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними, міськими радами для фізичних осіб – підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарської діяльності, з розрахунку на календарний місяць:

1) для першої групи платників єдиного податку – не більше 10 відсотків розміру прожиткового мінімуму;

2) для другої групи платників єдиного податку – не більше 20 відсотків розміру мінімальної заробітної плати.

Відповідно до підпункту 12.3.4 пункту 12.3 статті 12 Кодексу рішення про встановлення місцевих податків та/або зборів офіційно оприлюднюється відповідним органом місцевого самоврядування до 25 липня року, що передуює бюджетному періоду, в якому планується застосування встановлюваних місцевих податків та/або зборів або змін (плановий період). В іншому разі норми відповідних рішень застосовуються не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим періодом.

Офіційно оприлюднене рішення про встановлення місцевих податків та/або зборів, а також зміну розміру їх ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння чи надання податкових пільг або про внесення змін до таких рішень є нормативно-правовим актом з питань оподаткування місцевими податками та зборами, який набирає чинності з урахуванням строків, передбачених підпунктом 12.3.4 пункту 12.3 статті 12 Кодексу (абзац перший пункту 12.5 статті 12 Кодексу).

Крім того, у разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп кількох видів господарської діяльності застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарської діяльності (пункт 293.6 статті 293 Кодексу).

У разі здійснення платниками єдиного податку першої і другої груп господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної, міської ради застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений статтею 293 Кодексу для відповідної групи таких платників єдиного податку (пункт 293.7 статті 293 Кодексу).

Згідно з пунктом 293.3 статті 293 Кодексу відсоткова ставка єдиного податку для платників третьої групи встановлюється у розмірі:

1) 3 відсотки доходу – у разі сплати податку на додану вартість згідно з Кодексом;

2) 5 відсотків доходу – у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Для фізичних осіб – підприємців, які здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння, а також для електронних резидентів (е-резидентів) ставка єдиного податку встановлюється у розмірі, визначеному підпунктом 2 пункту 293.3 статті 293 Кодексу.

Відповідно до пункту 293.4 статті 293 Кодексу ставка єдиного податку встановлюється для платників єдиного податку першої – третьої групи у розмірі 15 відсотків:

1) до суми перевищення обсягу доходу, визначеного у підпунктах 1, 2 і 3 пункту 291.4 статті 291 Кодексу;

2) до доходу, отриманого від провадження діяльності, не зазначеної у реєстрі платників єдиного податку, віднесеного до першої або другої групи;

3) до доходу, отриманого при застосуванні іншого способу розрахунків, ніж зазначений у главі 1 розділу XIV Кодексу;

4) до доходу, отриманого від здійснення видів діяльності, які не дають права застосовувати спрощену систему оподаткування (крім платників єдиного податку третьої групи – електронних резидентів (е-резидентів));

5) до доходу, отриманого платниками першої або другої групи від провадження діяльності, яка не передбачена у підпунктах 1 або 2 пункту 291.4 статті 291 Кодексу відповідно.

Щодо визначення розміру єдиного внеску

Питання 8: Чи зобов'язана фізична особа – підприємець, платник єдиного податку, яка здійснює діяльність у магазині самостійно (без найманих працівників) та реалізує підакцизні товари, сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) з 01 жовтня 2025 року у подвійному розмірі, виходячи з бази нарахування 16 000,00 грн?

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 7 Закону № 2464 базою нарахування єдиного внеску для фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, є суми, що визначаються такими платниками самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої Законом № 2464. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Водночас згідно із Законом № 4536 не внесено жодних змін до пункту 3 частини першої статті 7 Закону № 2464.

Платники єдиного внеску, зокрема фізичні особи – підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, зобов'язані сплачувати єдиний внесок, нарахований за календарний квартал, до 20 числа місяця, що настає за

кварталом, за який сплачується єдиний внесок (абзац третій частини восьмої статті 9 Закону № 2464).

Враховуючи викладене, сплата єдиного внеску за себе фізичними особами – підприємцями з числа наведених у питанні 8 здійснюється з 01 жовтня 2025 року без змін – у межах від мінімального страхового внеску до страхового внеску, обчисленого з максимальної величини бази нарахування єдиного внеску.

Заступник Голови

Сергій ЛИСЕЮК

Яловенко Євген 247 81 35
Стецюк Олександр 247 35 64
Ковалевський Петро 272 04 68
Шумська Ольга 284 18 21
Швидаков Олександр 272 45 91